

Kar Payı Avansı Dağıtımının Muhasebeleştirilmesine İlişkin Öneriler

Zeki Doğan | ORCID 0000-0003-3328-7565 | zdogan@ohu.edu.tr

Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Niğde, Türkiye

ROR ID: <https://ror.org/03ejnre35>

Adalet Zozik | ORCID 0000-0001-9314-8167 | aacar@bayburt.edu.tr

Bayburt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, Finans Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü, Bayburt, Türkiye

ROR ID: <https://ror.org/050ed7z50>

Öz

Bir şirketin kuruluş amaçlarından biri de kar elde etmektir. Çünkü kar, bir şirketin büyüme ve gelişim stratejileri için yeni yatırım kaynağı sağlar. Şirketin sürekli olarak kar elde etmesi de hem şirketin geleceği hakkında olumlu bir izlenim oluşturur hem de ortakların başka yatırımlarına yönelme kararlarını etkiler. Şirket ortakları da şirkete koydukları sermayenin karşılığında düzenli olarak kar, yüksek kar, kar payı elde etmek isterler. Çünkü düzenli olarak elde edilen yüksek kar veya kar payı ortakların şirkete olan güvenini artırır ve daha fazla yatırım yapma isteğini de teşvik eder.

Şirket ortakları ise yaşam standartlarını sürdürebilmeleri ve gelecekteki harcamalarını planlayabilmeleri için ortak olduğu şirketin dönem sonunda kar payı dağıtmasını beklerler. Fakat şirket ortaklarının dönem sonunu beklemeden ara dönemlerde de kar payı alma imkânları bulunmaktadır. Bir şirketin yıl sonu karı henüz kesinleşmeden, ara dönemlerde ortaklarına dağıttığı kar payı ise “kar payı avansı” olarak tanımlanmaktadır. Bu çalışmada ise uygulayıcılara yol göstermek amacıyla, kar payı avansı kavramı, kar payı avansının hesaplanması ve dağıtılma şartları, kar payı avansı dağıtımının vergisel boyutu, ödenen veya dağıtılan kar payı avanslarının muhasebeleştirilmesine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Kar, Kar Payı, Kar Payı Avansı, Dağıtılan Kar Payı Avansının Muhasebeleştirilmesi

Atıf Bilgisi

Zozik, Adalet. Doğan, Zeki. “Kar Payı Avansı Dağıtımının Muhasebeleştirilmesine İlişkin Öneriler”. Hitit Ekonomi ve Politika Dergisi Cilt No 4/Sayı No 2 (Aralık 2024), 36-51

Geliş Tarihi	10 Ekim 2024
Kabul Tarihi	29 Aralık 2024
Yayın Tarihi	30 Aralık 2024
Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Yazar Katkısı	%50 - %50

Benzerlik Taraması Yapıldı - iThenticate
Etik Bildirim hepdergi@gmail.com
Çıkar Çatışması Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.
Telif Hakkı & Lisans Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmalarını CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.

Recommendations on the Accounting of Advance Dividend Distribution

Zeki Doğan | ORCID 0000-0003-3328-7565 | zdogan@ohu.edu.tr

Niğde Ömer Halisdemir University, Faculty of Economics and Administrative Sciences,
Department of Business Administration, Niğde, Türkiye

ROR ID: <https://ror.org/03ejnre35>

Adalet Zozik | ORCID 0000-0001-9314-8167 | aacar@bayburt.edu.tr

Bayburt University, Social Sciences Vocational School, Finance, Banking and Insurance
Department, Bayburt, Türkiye

ROR ID: <https://ror.org/050ed7z50>

Abstract

One of the objectives of the establishment of a company is to make a profit. Because profit provides new investment resources for a company's growth and development strategies. Continuous profit making of the company creates a favourable impression about the future of the company and affects the decisions of the shareholders to make other investments. The shareholders of the company also want to obtain regular profits, high profits and dividends in return for the capital they put into the company. Because high profit or dividend obtained regularly increases the confidence of the shareholders in the company and encourages them to invest more.

In order to maintain their living standards and plan their future expenditures, company shareholders expect the company to distribute dividends at the end of the period. However, company shareholders have the opportunity to receive dividends in interim periods without waiting for the end of the period. The dividend that a company distributes to its shareholders in interim periods before the year-end profit is not yet finalized is defined as "advance dividend". In this study, in order to guide the practitioners, the concept of advance dividend, the calculation and distribution conditions of advance dividend, the tax aspects of advance dividend distribution, and the accounting of dividend advances paid or distributed are given.

Keywords

Profit, Dividend, Dividend Advance, Accounting of Dividend Advance Distributed

Citation

Zozik, Adalet. Doğan, Zeki. "Recommendations on the Accounting of Advance Dividend Distribution". *Hitit Journal of Economics and Politics Volume 4/Issue 2 (December 2024)*, 36-51.

Date of Submission 10 October 2024
Date of Acceptance 29 December 2024
Date of Publication 30 December 2024

Peer-Review	Double anonymized - Two External
Ethical Statement	It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.
Author Contribution	50%, 50%
Plagiarism Checks	Yes - iThenticate
Conflicts of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.
Complaints	hepdergi@gmail.com
Grant Support	The author(s) acknowledge that they received no external funding in support of this research.
Copyright & License	Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0.

Giriş

Bilindiği üzere, ticari faaliyetlerini gerçekleştirmek için kurulan gerek şahıs gerekse sermaye şirketlerinin kurulurken; müşterilerine, topluma ve devlete hizmet etme, istihdama katkıda bulunma, faaliyetlerinde devamlığı sağlama gibi bazı amaçları bulunmaktadır. Bu amaçlarından biri de maksimum kar elde etmektir. Çünkü şirketlerin faaliyetlerini sürdürebilmeleri, büyüyüp gelişebilmeleri, yeni yatırım yapabilmeleri ve kapasitelerini artırabilmeleri için kara ihtiyaçları bulunmaktadır. Kara sadece şirketler ihtiyaç duymayıp aynı zamanda şirket ortakları da ihtiyaç duymaktadırlar. Çünkü şirket ortakları şirkete yatırdıkları sermaye karşılığında düzenli olarak bir gelir veya kar payı beklemektedirler. Şirket sahipleri veya ortakları bekledikleri bu kar payını ihtiyaç duydukları anda alamadıkları takdirde ise şirketin kaynaklarını doğrudan veya şirkete borçlanarak kullanabilmektedirler. Fakat şirket ortakları, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) "Pay Sahiplerinin Şirkete Borçlanma Yasağı" başlıklı 358.maddesinde yer alan "Pay sahipleri, sermaye taahhüdünden doğan vadesi gelmiş borçlarını ifa etmedikçe ve şirketin serbest yedek akçelerle birlikte karı geçmiş yıl zararlarını karşılayacak düzeyde olmadıkça şirkete borçlanamaz." şeklindeki düzenlemesi ile şirket varlıklarından sınırsız olarak borçlanmalarına engel olunmuştur. Bu sınırsız borçlanmanın gerek vergisel maliyeti gerekse sınırsız borçlanmaya ilişkin öngörülen cezalar, şirket ortakları açısından kar payı avansı dağıtımını alternatifini önemli hale getirmiştir.

Bu çalışmada ise uygulayıcılara yol göstermek amacıyla öncelikle kar payı avansı ile genel bilgiler verildikten sonra kar payı avansının dağıtılma şartları, ödenecek kar payı avansı tutarının hesaplanması, kar payı avansının vergisel boyutu ve ödenen veya dağıtılan kar payı avansının Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı'na göre muhasebeleştirilmesi ile ilgili açıklamalara ve önerilere yer verilmiştir.

1. Kar, Kar Payı ve Kar Payı Avansı Kavramları

Değişen ve gelişen piyasa şartlarında bir şirketin varlığını devam ettirmesi elde ettiği kar ile doğru orantılıdır. Düşük karlılığa sahip ya da kar elde edemeyen şirketlerin uzun süre faaliyette bulunması mümkün değildir. Yüksek karlılık ise hem şirketin gelişmesini ve büyümesini sağlamakta hem de söz konusu alanda yapılan yatırımları artırmaktadır. Bu nedenlerden dolayı yüksek kar veya karlılık hem şirketlerin hem de üçüncü kişilerin menfaatleri açısından ayrı bir önem taşımaktadır. Şirketler hukukunda kar ise şirket ve ortaklar için farklı anlamlar taşımaktadır (Meydancı, 2023:130). Şirket açısından kar; şirketin bir faaliyet dönemi içerisinde ticari faaliyetleri neticesinde öz sermayesinde oluşan artı değer (Aytuğar, 2020:397) ya da hesap dönemi sonunda kar ve zarar tablosunda belirtilen artı değer veya ortakların kişisel mal varlığına eklenecek her türlü maddi kazanım, şeklinde tanımlanırken, muhasebe ilkelerine göre, aynı dönemde tahakkuk eden gelirler toplamının, giderler toplamından fazla olan kısmı, olarak tanımlanmaktadır (Meydancı, 2023:130).

Kar payı ise dönem net karı veya serbest yedek akçeler üzerinden ortaklara ve kara katılan diğer kimselere genel kurulca dağıtılmasına karar verilen tutar, kar payı avansı da kar payından mahsup edilme üzere ara dönem finansal tablolara göre oluşan karlar üzerinden "Kar Payı Avansı Dağıtım Hakkında Tebliğ" hükümlerine göre hesaplanan tutar, olarak tanımlanmaktadır. Kar payı tanımında yer alan serbest yedek akçeler, genel kanuni yedek akçelerin sermayenin veya çıkarılmış sermayenin yarısını aşan kısmı ile Kanun (TTK) ve sözleşme gereği ayrılanlar dışında genel kurulca ayrılmasına karar verilen yedek akçelerdir.

Bununla birlikte kar payı avansı, bir şirketin yıl sonu karı henüz kesinleşmeden, yıl içinde ortaklarına dağıttığı kar payıdır ve bu dağıtım, kesinleşmiş mali sonuçlara dayanmadığı için de “avans” olarak adlandırılmaktadır (Ak, 29.09.2023). Kar payı avansı dağıtımındaki temel amaç ise ara dönemlerde verilen kar payı ile pay senetlerinin diğer yatırım araçları karşısında rekabet edebilme gücünü artırmak ve bu suretle pay senetlerini çekici hale getirmektir (Aytuğar, 2020:400).

2. Kar Payı Avansı İle ilgili Yapılan Düzenlemeler

Hisse senetlerinin çekiciliğini artırmak, yatırımcıların tasarruflarını hisse senetlerine yöneltmek ve menkul kıymet borsalarımızın gelişmesine katkıda bulunmak için Sermaye Piyasası Kanunu'nun (SPK) 15. maddesinde değişikliğe gidilmiş, 1999 yılında yapılan bu değişiklik ile SPK'nın 15/4. maddesinde yer alan şartlar çerçevesinde halka açık anonim şirketler açısından kar payı avansı dağıtılması mümkün hale getirilmiştir (Özer, 07.02.2020). Bu nedenle söz konusu Kanun hükmüne paralel olarak, kar payı avansı dağıtılmasına ilişkin usul ve esaslar, SPK'nın Seri IV, 27 Nolu “Sermaye Piyasası Kanunu’na Tabi Olan Halka Açık Anonim Ortaklıkların Temettü ve Temettü Avansı Dağıtımında Uyacakları Esaslar Hakkında Tebliği’nin 9. ve 14. maddeleri arasında ayrıntılı olarak düzenlenmiştir (Dikmen, 2012:95). Daha sonra Kurum söz konusu tebliği kaldırarak yerine 23.01.2014 tarih ve 28891 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Kar Payı Tebliği (Seri: II, No: 19.1)” getirmiştir (Çatıkkaş v.d., 2016:459).

Türk Ticaret Kanunu'nun (TTK) 509. maddesi ile SPK’ya tabi olmayan sermaye şirketlerine de avans kar payı dağıtma olanağı getirilmiş, ancak konunun ayrıntılarının Gümrük ve Ticaret Bakanlığı’nın çıkartacağı bir Tebliğle düzenleneceği hükmüne bağlanmıştır. Nitekim söz konusu Bakanlık 09.08.2012 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan “Kar Payı Avansı Dağıtımı Hakkında Tebliğ” ile konuyu düzenlemiştir. Bu Tebliğ’de daha sonra ise 01.09.2018, 05.01.2019 ve 18.01.2022 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan tebliğler ile bazı değişiklikler yapılmıştır (Doğrusöz, 2024).

3. Kar Payı Avansının Dağıtılma Şartları

Şirketler, bir hesap dönemi içerisindeki ara dönemlerde istedikleri gibi kar payı avansı dağıtamamaktadır. Kar payı avansının dağıtılabilmesi için bazı şartlar aranmaktadır. Bu şartlar söz konusu Tebliğ’de aşağıdaki şekilde düzenlenmiştir;

1. Şirketlerde, şirket genel kurulunca kar payı avansı dağıtılmasına ilişkin karar alınması gerekmektedir.
2. Şirketlerde, kar payı avansı dağıtılacak hesap döneminde hazırlanan üç, altı veya dokuz aylık ara dönem finansal tablolara göre kar edilmiş olması gereklidir.
3. Şirketlerde, şirket genel kurulunca kar payı avansı dağıtımına karar verildiği durumda bu kararda; ayrıca aşağıdaki hususların mutlak surette belirtilmesi zorunlu kılınmıştır:
  - Kar payı avansı dağıtılacak hesap dönemi sonunda, yıl içinde dağıtılan kar payı avansını karşılayacak tutarda dönem net karı oluşmaması durumunda, dönem net karını aşan kar payı avanslarının varsa bir önceki yıla ait bilançoda yer alan serbest yedek akçelerden mahsup edileceği, serbest yedek akçe tutarının da dağıtılan kar payı avanslarını karşılayamaması halinde fazla ödenmiş olan kar payı avanslarının yönetim organının ihtarı üzerine ortaklar tarafından şirkete iade edileceği.

- Kar payı avansı dağıtılacak hesap dönemi sonunda zarar oluşması durumunda ise varsa bir önceki yıla ait bilançoda yer alan serbest yedek akçelerin öncelikle oluşan zararın mahsubunda kullanılacağı, bu akçelerin oluşan zararı karşılayamaması halinde dönem içinde dağıtılan kar payı avanslarının tamamının yönetim organının ihtarı üzerine ortaklar tarafından şirkete iade edileceği.
  - Serbest yedek akçelerin, oluşan dönem zararından mahsubu sonrasında bakiye serbest yedek akçe tutarının dağıtılan kar payı avanslarından indirileceği, indirim işlemi sonucunda dönem içinde dağıtılan kar payı avansı tutarının bakiye serbest yedek akçe tutarını aşması halinde ise aşan kısmının yönetim organının ihtarı üzerine ortaklar tarafından şirkete iade edileceği.
4. Anonim ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlerde, genel kurulca kar payı avansı dağıtımına ilişkin karar alınabilmesi için sermayenin en az dörtte birini karşılayan payların sahiplerinin veya temsilcilerinin toplantıda hazır olması, bu nisabın toplantı süresince korunması ve toplantıda hazır bulunan oyların çoğunluğunun kar payı avansı dağıtılması yönünde kullanılmış olması, limited şirketlerde ise toplantıda temsil edilen oyların salt çoğunluğunun kar payı avansı dağıtılması yönünde olması gereklidir.
  5. Kar payı avansının dağıtıldığı hesap dönemi öncesinde ödenen kar payı avanslarının, ilgili olduğu yılın dönem net karından mahsup edilmesi gerekmektedir. Bu işlem yapılmadan, şirket genel kurulunca kar payı dağıtılmasına ve kar payı avansı ödenmesine karar verilememektedir.

Yukarıda belirtilen bu şartların sağlanamaması durumunda ise ortağa veya ortaklara dağıtılan bu tutarlar, kar payı avansı olarak değerlendirilmeyip borç olarak değerlendirilebilecek ve vergisel sonuçlar olarak Kurumlar Vergisi ve Katma Değer Vergisinin hesaplanmasını gündeme getirebilecektir.

4.Ödenecek Kar Payı Avansı Tutarının Hesaplanması

Ödenecek kar payı avansı tutarının hesaplanabilmesi için ise öncelikle varsa geçmiş yıllar zararlarının tamamının, vergi, fon ve mali karşılıkların, kanunlara ve sözleşmeye göre ayrılması gereken yedek akçelerin, varsa intifa senedi sahipleri ile sözleşmede ortaklar dışında kara katılması öngörülen diğer kimseler için ayrılacak tutarların, oluşan ara dönem karından indirilmesi gerekmektedir. Bununla birlikte aynı hesap dönemi içinde izleyen ara dönemlerde de kar oluşması halinde dağıtılacak kar payı avansı tutarı hesaplanırken önceki ara dönem veya dönemlerde ödenmiş olan kar payı avansı tutarları da indirilecektir. Ortaklara veya diğer kişilere ödenecek kar payı avansı tutarı da bu şekilde hesaplanan tutarın yarısını geçemeyecektir. Aksi takdirde yapılan işlem geçersiz sayılacaktır.

2018 tarihinde kar payı avansı hesaplanmasına ilişkin tablo ile ilgili olarak “Kar Payı Avansı Dağıtımı Hakkında Tebliğde” değişikliğe gidilmiş ve yeni tablonun şekli belirlenmiştir(RG-01.09.2018-30522). Bu nedenle ödenecek kar payı avansı tutarının hesaplanmasına ilişkin örnekte bu tablo kullanılmıştır.

Örnek: ABC A.Ş.’nin 30.06.2024 tarihi itibarıyla ara dönem karı 100.000.000 TL, ödenmiş sermayesi 500.000.000 TL, geçmiş yıllara ait zararları ise 20.000.000 TL’dir. Şirket daha önceki ara dönemlerde herhangi bir kar payı avansı dağıtımında bulunmamıştır. Ayrıca Şirketin ortaklar dışında herhangi bir kişiye/guruba kar payı avansı dağıtımına ilişkin bir kararı da bulunmamaktadır. Bu durumda ABC A.Ş., ortaklarına ödeyeceği kar payı avansı tutarını aşağıdaki şekilde hesaplayacaktır.

ARA DÖNEM KARI bulunmamaktadır	100.000.000 TL
Vergiler (-) (100.000.000 x %25)	25.000.000 TL
NET ARA DÖNEM KARI	75.000.000 TL
Varsa Geçmiş Yıl Zararları (-)	20.000.000 TL
1. Tertip Kanuni Yedek Akçeler* (-)	5.000.000 TL
İsteğe Bağlı Yedek Akçeler (-)	-
İntifa Senedi Sahipleri İçin Ayrılan Tutar (-)	-
Sözleşmede Ortaklar Dışında Kara Katılması Öngörülen Diğer Kimseler İçin Ayrılan Tutar (-)	-
Varsa Daha Önceki Ara Dönemlerde Ödenen Kar Payı Avansı Tutarı (-)	-
KAR PAYI AVANSINA ESAS TEŞKİL EDEN TUTAR	50.000.000 TL
Kar Payı Avansına Esas Teşkil Eden Tutarın Yarısı (-) (50.000.000 TL x %50)	25.000.000 TL
DAĞITILABİLECEK KAR PAYI AVANSI TUTARI	25.000.000 TL
2. Tertip Kanuni Yedek Akçeler** (-) (25.000.000 TL x %10)	2.500.000 TL
ÖDENECEK KAR PAYI AVANSI TUTARI	22.500.000 TL

* TTK'nın 519.maddesine göre yıllık karın (burada ise ara dönem finansal karın %5'i) %5'i, ödenmiş sermayenin %20'sine ulaşınca kadar genel kanuni yedek akçe olarak ayrılır. Buna "1. Tertip Kanuni Yedek Akçe" denilmektedir.

**TTK'nın 519.maddesine göre kardan pay (burada ise dağıtılacak kar payı avansı tutarının %10'nu) alacak kişilere dağıtılacak toplam tutarın %10'nu genel kanuni yedek akçeye eklenir. Buna da "2. Tertip Kanuni Yedek Akçe" denilmektedir.

5. Dağıtılan veya Ödenen Kar Payı Avansı Tutarlarının Muhasebeleştirilmesi

Literatür incelendiğinde dağıtılan veya ödenen kar payı avansı tutarlarının izlenmesinde farklı hesapların kullanıldığı ve bu konuda bir birlikliğin olmadığı görülmüştür. Örneğin;

- Ödenecek kar payı avansının izlenmesinde "198 Ortaklara Verilen Avans Kar Payları" hesabına, hesap dönem sonunda şirketin alacağı olarak görülen avansların ise "548 Kar Payı Avansı Karşılık" hesabına aktarılması gerektiği belirtilmiştir (Fahran, 16 Kasım 2012).
- Ödenecek kar payı avansının izlenmesinde "590 Dönem Net Karı" hesabı yerine "550 Avans Kar Payı (-)" hesabının kullanılması gerektiği önerilmiştir (Badem ve Kılınç, 2017:5033).
- Kar payı avansı dağıtımı kaydında ödenecek kar payı avansı tutarı ve yasal yedekler toplamının "194 Kar Payı Avansı ve Yasal Yedekler" hesabında borçlandırılarak izlenebileceği belirtilmiştir (Yılmaz, 2014:24).
- Kar payı avansı dağıtımına ilişkin yevmiye kaydında "130 Diğer Kısa Vadeli Alacaklar (131 Ortaklardan Alacaklar" hesabını borçlandırdığı görülmüştür (Akbulak,2012:146).
- Kar payı avansı dağıtımı yapılacağı zaman "198 Diğer Dönen varlıklar (Ortaklara Verilen Avans Kar Payları)" hesabının borçlandırılacağını, hesap dönemi sonunda şirketlerin alacağı olarak görülen avansların "548 Kar Payı Avansı Karşılık" hesabına aktarılmasının yerinde olacağı, ayrıca dönem sonunda ise dönem kapanışının yapılması ile ortaya çıkan ilgili dönem net karı da dahil olmak üzere belirlenen "570-Geçmiş Yıl Karları" hesabından "548 Avans Kar Payı

Karşılığı” hesabında bulunan tutarın mahsup edilebileceği belirtilmiştir (Dolgun, 2021:128).

- Kar payı avansı dağıtıldığında “198 Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar” hesabının borçlandırılacağını, kar payı avansını elde eden gerçek kişi/kurumların ise bu tutarı “349 Alınan Diğer Avanslar” hesabında izleyebileceğini, avansın beyan edileceği dönemde de “349 Alınan Diğer Avanslar” hesabının borçlandırılıp ve “640 İştiraklerden Temettü Gelirleri” hesabının alacaklandırılacağı belirtilmiştir (Temmur ve Bozdirik, 2018:151).
- Kar payı avansı tahakkuk ettiğinde kar payı avansı tutarının “131 Ortaklardan Alacaklar” hesabında borçlandırılarak izlenebileceğini, fiilen ödendiğinde ise “331 Ortaklara Borçlar” hesabının borçlandırılacağı, alternatif olarak da öz kaynaklar grubunda aktif karakterli pasifi düzenleyici bir hesabın örneğin “550 Kar Payı Avansları” hesabının açılabilmesi belirtilmiştir (Çattıkkaş v.d., 2016:450-454).
- Kar payı avansının ayrılması halinde “548 Avans Kar Payı Karşılığı” hesabının borçlandırılacağı, avans kar payının geri çağırılması durumunda “548 Avans Kar Payı Karşılığı” hesabının alacaklandırılacağı belirtilmiştir (Gündüz, 2015:53-57).

Bununla birlikte Tekdüzen Hesap Planımızda da ara dönemlerde dağıtılması kararlaştırılan kar payı avansı tutarlarının izlenmesi kullanılacak bir hesap ismi ayrıca belirtilmemiştir. Gerek uygulayıcılar olsun gerekse yazarlar mevcut veya boş hesapları kullanarak kar payı avans tutarlarını izlemeye çalışmışlardır. Bu nedenle bu güne kadar kar payı avans tutarlarının izlenmesinde farklı hesapların kullanılması bir sorun olarak karşımıza çıkmıştır.

Kar payı avans tutarlarının izlenmesinde farklı hesapların kullanılması sorunu artık ortadan kalkmıştır. Çünkü Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı 30.07.2024 tarih ve 51 Sayılı yazı ile Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu'nun web sitesinde yayımlanmıştır. Bu hesap planı incelendiğinde ise ödenen kar payı avansların izlenmesinde kullanılacak ayrı hesabın olduğu görülecektir. Bu hesap ise “599 Ödenen Kar Payı Avansları(-)” hesabıdır. 599 Nolu hesap, işletmenin ödeyeceği kar payından mahsup edilmek üzere önceden ödenen tutarların izlenmesinde kullanılacaktır. Hesabın işleyişi ise “ödenen kar payı avansları bu hesaba borç, ödemenin nasıl yapıldığına bağlı olarak ilgili hesaplara alacak kaydedilir. İzleyen yılda kar payı dağıtım kararı alındığında bu hesaba alacak kaydı yapılır” şeklinde açıklanmıştır (<https://www.kgk.gov.tr/>, Erişim Tarihi:02.10.2024). Fakat, bu hesabın tanımı ile ilgili “İzleyen yılda kar payı dağıtım kararı alındığında bu hesaba alacak kaydı yapılır” şeklindeki ifadesi “Kar Payı Avansı Dağıtım Hakkında Tebliğinin” 6.maddesinde yer alan “İlgili hesap dönemi öncesinde ödenen kar payı avanslarının, ilgili olduğu yılın net dönem karından mahsup edilmesi şarttır. Bu işlem yapılmadan, şirket genel kurulunca kar payı dağıtılmasına ve kar payı avansı ödenmesine karar verilemez.” ifadesi ile çelişmektedir. Bu nedenle Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı'nda “599 Ödenen Kar Payı Avansları” hesabı tanımının Tebliğde olduğu gibi “İlgili hesap dönemi öncesinde ödenen kar payı avanslarının, ilgili olduğu yılın net dönem karından mahsup edilmesi şarttır. Bu işlem yapılmadan, şirket genel kurulunca kar payı dağıtılmasına ve kar payı avansı ödenmesine karar verilemez.” şekilde olmasının uygun olacağı kanaatindeyiz.

Ara dönem karı dikkate alınarak ödenen kar payı avanslarının muhasebeleştirilmesi ise;

- Kar Payı Avansı Dağıtım Hakkında Tebliğinin 6.maddesinde yer alan senaryolar,
- Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planı'nda konu ile ilgili önerilen hesap/hesaplar,
- Tekdüzen hesap planımızda yer alan veya boş olan hesaplar,
- Tablo 1'de yer alan bilgiler, dikkate alınarak aşağıdaki şekillerde yapılmasının daha uygun olacağı tarafımızca önerilmiştir.

ABC A.Ş., 20 Şubat 2025 tarihinde genel kurul toplantısı yapmayı planlamaktadır. Bu nedenle Şirket, 2024 yılı içinde dağıttığı kar payı avanslarını 31.01.2025 tarihinde "Kar Payı Avansı Dağıtım Hakkında Tebliğin" 6.maddesine göre mahsup etmeye karar vermiştir.

1-İlgili hesap dönemi sonunda yıl içinde dağıtılan kar payı avansını karşılayacak tutarda dönem net karı oluşması halinde;

ABC A.Ş., 30.06.2024 tarihi itibarıyla 100.000.000 TL ara dönem karı elde etmiş ve şirket genel kurulu da 01.08.2024 tarihinde gerekli hesaplamaları yaparak (Tablo 1) ortaklarına 22.500.000 TL kar payı avansı ödemesini gerçekleştirmiştir. Şirketin, 31.12.2024 tarihindeki dönem net karı ise 50.000.000 TL'dir.

01.08.2024		
599 ÖDENEN KAR PAYI AVANSLARI	22.500.000	
102 BANKALAR		20.000.000
360 ÖDENECEKVERGİVEFONLAR ¹		2.500.000
<i>-Ortaklara ara dönemde kar payı avansı ödenmesi nedeniyle</i>		

ABC A.Ş., 31.12.2024 tarihi itibarıyla ödenen kar payı avansını karşılayacak yeterli dönem net karını elde ettiği için 31.01.2025 tarihinde sadece bir önceki döneme ait net karını (açılış kaydında 31.12.2024 bilançosundaki 590 Dönem Net Karı hesabı kapatılmış ve 570 Geçmiş Yıllar Karları hesabı açılmıştır) gerekli mahsup işlemine kullanacaktır.

31.01.2025 ²		
570 GEÇMİŞ YILLAR KARLARI	22.500.000	
599 ÖDENEN KAR PAYI AVANSLARI		22.500.000
<i>-2024 hesap döneminde ödenen kar payı avanslarının mahsubu nedeniyle</i>		

2-İlgili hesap dönemi sonunda, yıl içinde dağıtılan kar payı avansını karşılayacak tutarda dönem net karı oluşmaması halinde;

ABC A.Ş., 31.12.2024 yılında 15.000.000 TL dönem net karı elde etmiştir. Ayrıca Şirketin 31.12.2024 tarihli bilançosunda önceki yıl/yıllarda ayrılmış olan ve "542 Olağanüstü Yedekler" hesabında toplam 7.500.000 TL'lik serbest yedek akçesi olduğu tespit

¹ 22 Aralık 2021 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 21 Aralık 2021 tarih ve 4936 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla kar payı stopaj oranı % 15'den % 10'a indirilmiştir.

² Tebliğ 6.madde (3) "İlgili hesap dönemi öncesinde ödenen kar payı avanslarının, ilgili olduğu yılın net dönem karından mahsup edilmesi şarttır. Bu işlem yapılmadan, şirket genel kurulunca kar payı dağıtılmasına ve kar payı avansı ödenmesine karar verilemez."

edilmiştir. Bu nedenle Şirket, hem 2024 yılına ait dönem net karını hem de serbest yedek akçelerini mahsup işleminde kullanabilecektir.

31.01.2025 ³		
570 GEÇMİŞ YILLAR KARLARI	15.000.000	
542 OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER	7.500.000	
599 ÖDENEN KAR PAYI AVANSLARI		22.500.000
<i>-2024 hesap döneminde ödenen kar payı avanslarının mahsubu nedeniyle</i>		

3-Dönem net karının ve serbest yedek akçe tutarının da dağıtılan kar payı avanslarını karşılayamaması halinde;

ABC A.Ş., 31.12.2024 yılında 12.500.000 TL dönem net karı elde etmiştir. Ayrıca Şirketin 31.12.2024 tarihli bilançosunda önceki yıl/yıllarda ayrılmış olan ve "542 Olağanüstü Yedekler" hesabında toplam 7.500.000 TL'lik serbest yedek akçesi olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle Şirket, hem dönem net karını hem de serbest yedek akçelerini (542 Olağanüstü Yedekler) mahsup işleminde kullanabilecek, kalan tutarın(2.500.000) ise tamamını ortaklardan talep edecektir.

31.01.2025 ⁴		
570 GEÇMİŞ YILLAR KARLARI	12.500.000	
542 OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER	7.500.000	
131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR	2.500.000	
599 ÖDENEN KAR PAYI AVANSLARI		22.500.000
<i>-2024 hesap döneminde ödenen kar payı avanslarının mahsubu nedeniyle</i>		

Şirketin 131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR hesabında izlenen 2.500.000 TL tutarın, şirket yönetimince ortaklardan geri iadesi istendiğinde "transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı hükümleri" gereğince faiz ve Katma Değer Vergisi hesaplanacaktır. Bu durumda yapılacak muhasebe kaydı aşağıdaki şekilde olacaktır (faiz oranı %10 varsayılmış, KDV oranı %20);

131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR	300.000	
642 FAİZ GELİRLERİ		250.000
391 HESAPLANAN KDV		50.000
<i>-Ortaklara fazladan ödenen kar payı avansının geri iadesinin talebi nedeniyle</i>		

4-Serbest yedek akçelerin, oluşan dönem zararından mahsubu sonrasında bakiye serbest yedek akçe tutarının dağıtılan kar payı avanslarından indirileceği, indirim işlemi sonucunda dönem içinde dağıtılan kar payı avansı tutarının bakiye serbest yedek akçe tutarını aşması halinde ise aşan kısmının yönetim organının ihtarı üzerine ortaklar tarafından şirkete iade edileceği halinde;

ABC A.Ş., 31.12.2024 yılında 5.000.000 TL dönem net zararı elde etmiştir. Ayrıca Şirketin 31.12.2024 tarihli bilançosunda önceki yıl/yıllarda ayrılmış olan ve "542 Olağanüstü

³ Tebliğ 6.madde (1) a, "... net dönem karını aşan kar payı avanslarının varsa bir önceki yıla ait bilançoda yer alan serbest yedek akçelerden mahsup edileceği ...".

⁴ Tebliğ 6.madde (1) a, "... net dönem karını aşan kar payı avanslarının varsa bir önceki yıla ait bilançoda yer alan serbest yedek akçelerden mahsup edileceği, serbest yedek akçe tutarının da dağıtılan kar payı avanslarını karşılayamaması halinde fazla ödenmiş olan kar payı avanslarının yönetim organının ihtarı üzerine ortaklar tarafından şirkete iade edileceği... "

Yedekler” hesabında toplam 7.500.000 TL’lik serbest yedek akçesi olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle Şirket, önce dönem net zararını daha önceki yıl/yıllarda ayırmış olduğu serbest yedek akçelerinden (olağanüstü yedek akçeler) mahsup edecek, dönem içinde dağıtılan kar payı avansı tutarının bakiye serbest yedek akçe tutarını yani 20.000.000 TL’yi (22.500.000 TL- 2.500.000 TL) aştığı için bu tutarı da ortaklardan isteyecektir.

31.01.2025⁵

542 OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER	7.500.000
131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR	20.000.000
580 GEMİŞ YILLAR ZARARLARI	5.000.000
599 ÖDENEN KAR PAYI AVANSLARI	22.500.000
<i>-2024 hesap döneminde ödenen kar payı avanslarının mahsubu nedeniyle</i>	

Şirket zarar ettiği için 131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR hesabında izlenen 20.000.000 TL tutarın, şirket yönetimince ortaklardan geri iadesi istendiğinde “transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtım hükümleri” gereğince faiz ve Katma Değer Vergisi hesaplanacaktır. Bu durumda yapılacak muhasebe kaydı aşağıdaki şekilde olacaktır (faiz oranı %10 varsayılmış, KDV oranı %20);

....2025

131 ORTAKLAR DANALACAKLAR	2.400.000
642 FAİZ GELİRLERİ	2.000.000
391 HESAPLANAN KDV	400.000
<i>-Ortaklara fazladan ödenen kar payı avansının geri iadesinin talebi nedeniyle</i>	

5-İlgili hesap dönemi sonunda zarar oluşması halinde, varsa bir önceki yıla ait bilançoda yer alan serbest yedek akçelerin öncelikle oluşan zararın mahsubunda kullanılacağı, bu akçelerin oluşan zararı karşılayamaması halinde dönem içinde dağıtılan kar payı avanslarının tamamının yönetim organının ihtarı üzerine ortaklar tarafından şirkete iade edileceği halinde;

ABC A.Ş., 31.12.2024 yılında 5.000.000 TL dönem net zararı elde etmiştir. Ayrıca Şirketin 31.12.2024 tarihli bilançosunda önceki yıl/yıllarda ayrılmış olan herhangi bir serbest yedek akçesi de bulunmamaktadır. Bu durumda Şirketin yapacağı muhasebe kaydı ise aşağıdaki şekilde olacaktır.

31.01.2025⁶

131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR	22.500.000
599 ÖDENEN KAR PAYI AVANSLARI	22.500.000
<i>-2024 hesap döneminde ödenen kar payı avanslarının mahsubu nedeniyle</i>	

⁵ Tebliğ 6.madde (1) b (2), “.. varsa bir önceki yıla ait bilançoda yer alan serbest yedek akçelerin öncelikle oluşan zararın mahsubunda kullanılacağı, bu akçelerin oluşan zararı karşılayamaması halinde dönem içinde dağıtılan kar payı avanslarının tamamının yönetim organının ihtarı üzerine ortaklar tarafından şirkete iade edileceği...”

⁶ Tebliğ 6.madde (1) b (1), “bu akçelerin oluşan zararı karşılayamaması halinde dönem içinde dağıtılan kar payı avanslarının tamamının yönetim organının ihtarı üzerine ortaklar tarafından şirkete iade edileceği...”.

ABC A.Ş.'nin 31.12.2024 tarihi itibarıyla zarar etmesi ve kar payı avansı tutarını karşılayacak serbest yedek akçelerinin de olmaması nedeniyle 131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR hesabında izlenen 22.500.000 TL tutarın, şirket yönetimince ortaklardan geri iadesi istendiğinde "transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı hükümleri" gereğince faiz ve Katma Değer Vergisi hesaplanacaktır. Bu durumda yapılacak muhasebe kaydı aşağıdaki şekilde olacaktır (faiz oranı %10 varsayılmış, KDV oranı %20);

....2025		
131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR		2.700.000
642 FAİZ GELİRLERİ		2.250.000
391 HESAPLANAN KDV		450.000
<i>-Ortaklara fazladan ödenen kar payı avansının geri iadesinin talebi nedeniyle</i>		

6.Kar Payı Avansı Dağıtımının Vergisel Boyutu

Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi halka açık anonim şirketler dışında diğer kurumlar vergisi mükelleflerinin kar payı avansı dağıtımlarına imkan sağlamak amacıyla, kar payı avansı dağıtımına ilişkin olarak gerek vergi kanunlarında ve gerekse 6762 sayılı Eski TTK'da herhangi bir düzenleme yer almamasına rağmen, 03.04.2007 tarih ve 26482 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 1 Seri Nolu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nin 15.6.6.bölümünde şirketlerin kar payı avansı dağıtımlarına imkan sağlayan düzenlemelere yer verilmiştir. Ancak söz konusu düzenlemenin iptali için Danıştay'a başvuruda bulunulmuş, Danıştay 4.Dairesi'nin 18.10.2007 tarih ve 2007/2364 Esas Nolu kararında 1 Seri Nolu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nin 15.6.6. "Avans Kar Payı Dağıtımı" başlıklı bölümünü hukuka aykırı bularak yürütmeyi durdurma kararı almıştır. Danıştay Dördüncü Dairesi'nin 30.04.2008 tarih ve K.2008/1612 sayılı kararı ile de genel tebliğin bu bölümünün iptaline karar verilmiştir. Maliye Bakanlığı kararı temyiz etmişse de, bu talep, Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu'nun 16.04.2010 tarih E.2009/285 K.2010/202 sayılı kararıyla reddedilmiştir (Dikmen, 2012:99).

Kurumlar Vergisi açısından kar payı avansı dağıtımı ile ilgili son düzenleme ise 6 Seri Nolu Kurumlar Vergisi Genel Tebliği ile 1 Seri Nolu Kurumlar Vergisi Genel Tebliğinin Avans Kar Payı Dağıtımı başlıklı 15.6.6 bölümü değiştirilerek yapılmış ve yapılan değişikliklerle de uygulamanın genel çerçevesi çizilmiştir. Yapılan bu değişikliklerle de kurumlar vergisi mükelleflerince kar payı avansı dağıtımı yapılması halinde, dağıtılan kar payı avansları üzerinden elde edenin hukuki niteliğine göre vergi kesintisi yapılacaktır. Eğer, kar payı avansı dağıtılan ortakların, tam mükellef kurum ya da Türkiye'de bir işyeri veya daimi temsilci aracılığı ile kar payı elde eden dar mükellef kurum olması halinde (tüzel kişilere) kar payı avansı ödemeleri üzerinden herhangi bir vergi kesintisi yapılmayacak, diğer ortaklara (gerçek kişilere) ise normal kar payı ödemelerinde olduğu gibi kar payı avansı ödemeleri üzerinden de %15 vergi kesintisi yapılacaktır. %15 olarak düzenlenen kar payı stopaj oranı ise 22 Aralık 2021 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 21 Aralık 2021 tarih ve 4936 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararıyla % 10'a indirilmiştir.

Kesilen vergiler de kar payı avansı dağıtımının yapıldığı aya ait muhtasar beyanname ile beyan edilecektir. Bununla birlikte, kar payı avansı dağıtılması halinde, transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı hükümleri uygulanmayacaktır. Fakat hesap dönemi sonu itibarıyla dönem net zararın doğması veya dönem net karın, dağıtılan kar payı avansı tutarından düşük çıkması halinde, transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı hükümleri uygulanacaktır. Yani, bir şirketin yılsonu

dönem net karı, dağıtımı yapılan kar payı avansını karşılayamaması halinde öncelikle aradaki fark, serbest yedek akçelerden mahsup edilecektir. Serbest yedek akçelerin mahsubu sonrası herhangi bir tutar kalıyorsa veya şirketin dönem sonunda serbest yedek akçelerinin olmaması ve dönemi de zararla kapatması halinde kalan tutarın ortaklara borç olarak verildiği yani faiz alınmadan bir finansman hizmeti sunulduğu gerekçesiyle transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı hükümleri uygulanacak ve vergileme yapılacaktır. Böyle bir durumda ise şirket, öncelikle emsaline uygun faiz oranları üzerinden faiz geliri hesaplayacak ve sonrasında da hesaplanan bu faiz geliri üzerinden de %20 Katma Değer Vergisi hesaplaması yapacaktır. Ayrıca şirket, hesaplanan bu faiz gelirleri üzerinden de kurumlar vergisi ödeyecektir. Bu nedenle de kar payı avansı dağıtımının ortağa/ortaklara verilen bir borç olarak değerlendirilmemesi için şirketin dönem sonu itibarıyla; 1-En az dağıtmış olduğu kar payı avansı tutarı kadar dönem net karı elde etmiş olması, 2-Dağıttığı kar payı avansını karşılayacak yeterli dönem net karı karşılayamıyor ise önceki dönemlerden kalan serbest yedek akçeleri olması, ve 3-Kar payı avansı dağıttığı dönem de mutlak surette zarar etmemesi gerekmektedir. Aksi takdirde diğer şartların varlığın halinde dağıtılan kar payı avansları ortağa/ortaklara verilmiş bir borç olarak değerlendirilip ve transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı hükümlerine tabi tutulacaktır.

Bununla birlikte transfer fiyatlandırması yoluyla örtülü kazanç dağıtımı hükümlerince kar payı avansı dağıtan şirketin, emsal faiz oranlarından yararlanarak hesaplayacağı veya yapacağı adetlandırma işleminden dolayı elde etmiş sayılacağı faiz gelirleri ve bu faiz gelirleri üzerinden hesaplanması gereken Katma Değer Vergisi tutarları için fatura veya benzeri belge düzenlemesi gerekmektedir. Elde etmiş oldukları kar payı avanslarını iade eden şirket ortakları ise kar payı avansı dağıtan şirket tarafından düzenlenmesi gereken fatura veya benzeri vesikalarda ayrıca gösterilen Katma Değer Vergisi tutarlarını vergiyi doğuran olayın meydana geldiği takvim yılını aşmamaları şartıyla indirim konusu yapabileceklerdir. Vergiyi doğuran olayın meydana geldiği takvim yılının aşılması durumunda ise fatura veya benzeri belgelerde gösterilen Katma Değer Vergisi tutarlarının indirim konusu yapılamayacağı tabii olup bu tutarlar Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 58.maddesi gereğince gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınabilecektir (Temür ve Bozdirik,2018:153-154)

Kar payı avansının gerçek kişi olan ortak veya ortaklar tarafından alınmasına ilişkin düzenlemeler ise Gelir Vergisi Kanunu'nun (GVK) 22. ve 86.maddelerinde yer almaktadır. Gelir Vergisi Kanunu'nun bu maddelerine göre, tam mükellef kurumlardan (anonim şirketler, limited şirketler) elde edilen kar payları (kar payı avansları), elde edenler açısından menkul sermaye iradı sayılmakta ve bu kar paylarının yarısı da gelir vergisinden istisna tutulmaktadır. Geri kalan tutar ise vergiye tabi gelir olarak dikkate alınmaktadır. Ayrıca, gelir vergisi mükellefi tarafından beyan edilen bu tutar üzerinden hesaplanan gelir vergisinden, şirket bünyesinde kar payı avansı dağıtımı aşamasında yapılan % 15 oranındaki vergi kesintisinin (şu an oran %10) tamamı yani istisnaya isabet eden kısım da dahil olmak üzere mahsup edilecek olup, mahsup sonrası kalan tutar ise genel hükümler çerçevesinde red ve iade edilecektir.

Sonuç

Kar payı avansı dağıtımı uygulaması, özellikle finansal krizlerin ve nakit sıkıntılarının yaşandığı bugünlerde gerek tüzel kişi gerekse gerçek kişi ortaklara önemli avantajlar sağlayabilmektedir. Fakat şirket genel kurulunun kar payı avansı dağıtımı kararını vermeden önce tüm faktörleri göz önünde bulundurması gerekmektedir. Yani dönem sonunda gerçekleşecek karın doğru tahmin edilmesi gerekmektedir. Ayrıca, kar payı avansı dağıtımı ile ilgili Kanunların ve Tebliğlerin öncelikli olarak önceden çok iyi

anlaşılması, dağıtımın da mevzuata uygun bir şekilde yapılması ve dağıtım sürecinin de doğru yönetilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde şirketlerin, kar dağıtımı ile ilgili vergi cezaları ile karşılaşması söz konusu olabilecek, ortaklar açısından da avantajlı olan durum ortadan kalkabilecektir. Bu nedenle şirketlerin, dağıttıkları kar payı avanslarını geri çağırılmamak için gerekli önlemleri önceden almaları önem arz etmektedir.

Kar payı avansı dağıtımı yapan şirketlerin dikkat edecekleri hususlardan biri de kar payı avanslarının muhasebeleştirilmesinde kullandıkları veya kullanabilecekleri hesaplar ile ilgilidir. Maalesef Tekdüzen Hesap Planımızda kar payı avansların izlenmesinde kullanılacak bir hesap tanımlanmamıştır. Bu nedenle şirketlerin farklı hesaplardan yararlanarak kar payı avanslarını kayıtlarında izlediği görülmüştür. Fakat bu sorun, Finansal Raporlama Standartlarına Uygun Hesap Planının yayımlanması ile birlikte ortadan kalkmıştır. Çünkü bu Hesap Planında, dağıtılan kar payı avanslarının izlenmesinde kullanılacak bir hesap belirlenmiştir. Bu hesap ise “599 Ödenen Kar Payı Avansları (-)” hesabıdır. Fakat, bu hesabın tanımının ise “İzleyen yılda kar payı dağıtımı kararı alındığında veya öncesinde bu hesaba alacak kaydı yapılır” şeklinde yapılmasının daha doğru olacağını düşünüyoruz. Çünkü, kar payı avansı mahsup işlemi için kar dağıtımı kararının beklenmesine gerek yoktur.

Bununla birlikte şirketlerin, kar payı avansı turlarının izlenmesinde genelde “131 Ortaklardan Alacaklar” hesabını kullanarak izlediklerini görüyoruz. Fakat son günlerde yapılan vergi denetimlerinde vergi müfettişlerinin bu hesapları için adet hesaplanması konusunda muhasebe meslek mensuplarını uyarmaktadırlar. Bu nedenle aşağıda belirtilen sorulara yetkili makamların bir an önce cevap vermesi önem arz etmektedir;

- Dağıtılan kar payı avanslarının izlenmesinde “599 Ödenen Kar Payı Avansları (-)” hesabının kullanılmasında da adet hesaplanması zorunlu olacak mı?
- Ortaklardan iadesi istenen kar payı avansları için faiz hesaplaması yapılırken hangi tarih veya tarihler dikkate alınacak (1-Kar payı avansının ödendiği tarih mi?, 2-Kar payı avansının mahsup edildiği tarih mi?, 3- Kar payı avansının iadesinin talep edildiği tarih mi?, 4-Kar payı avansının ortaklarca şirkete iadesinin yapıldığı tarih mi?).

Son olarak kar payı avansının dağıtımına karar verildiğinde yani, Tabiliğin 5.maddesine göre şirketlerin kar payı avansı dağıtabilmeleri için, şirket genel kurulunca kar payı avansı dağıtılmasına ilişkin karar alındığı anda “131 Ortaklardan Alacaklar” hesabının borçlu “331 Ortaklara Borçlar” hesabının alacaklandırılarak yapılan tahakkuk kaydının, gerekli olmadığını bunun yerine ödeme yapıldığında muhasebe kaydının yapılmasının daha doğru olduğu kanaatindeyiz. Çünkü ilgili Tebliğin 9.maddesinde “Kar payı avansı tutarları 8.maddeye uygun olarak kararı izleyen en geç 6 hafta içerisinde ödenir.” şeklinde emir ifadesi yer almaktadır. Bu çalışmada da söz konusu Tebliğin 9.maddesi dikkate alınarak muhasebeleştirme işlemleri yapılmış ve önerilmiştir.

Kaynakça | References

- Ak, İsmail Vefa (29 Eylül 2023), Şirketler Kar Payı Avansına Yöneliyor, (<https://www.vizyongrubu.com/tr/makaleler/sirketler-kr-payi-avansina-yoneliyor/>, Erişim Tarihi:02.10.2024).
- Akbulak, Yavuz (2012), Anonim Şirketler Bakımından Avans Kar Payı Dağıtımının Esasları, Vergi Sorunları Dergisi, Sayı:288, Eylül, 137-154.
- Aytuğar, Bilge (2020), Anonim Şirketlerde Kar Payı ve Kar Payı Avansı Dağıtımı Hakkında 7244 Sayılı Kanun İle Öngörülen Tedbirler, İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 11(2), 396-410.
- Badem, Ahmet Cemut ve Kılınç, Yavuz (2017), Örtülü Kazanç Dağıtımı Açısından Kar Payı Avansının Değerlendirilmesi: Muhasebe ve Vergi Açısından Bir İnceleme, Journal of Human Sciences, 14(4),

5027-5039

- Çattıkkaş, Özgür, Çelikdemir, Çoban ve Yatbaz, Ayhan (2016), Kar Payı Avansı Dağıtımında Vergisel Boyut ve Muhasebeleştirme: Örnek Uygulama, Marmara Üniversitesi Öneri Dergisi, Cilt 12, Sayı 45, Ocak, 439-461.
- Dikmen, Birgül (2012), Kurumlar Vergisi Kanunu ve Yeni TTK'na Göre Avans Kar Payı Dağıtımı, Vergi Dünyası Dergisi, Sayı 374, Ekim, 94-101.
- Doğrusöz, Bumin (04.04.2024), Avans Kar Payları Ne Zaman Beyan Edilir?, Ekonomim, (<https://www.ekonomim.com/kose-yazisi/avans-kar-paylari-ne-zaman-beyan-edilir/737108>), Erişim Tarihi:01.10.2024).
- Dolbun, Merve (2021), Avans Kar Paylarının Şirkete Geri Çağrılmasının Vergisel Sonuçları, Vergi Dünyası Dergisi, Sayı 473, Ocak,124-130.
- Farhan, Ferhat (16 Kasım 2012), Avans Kar Payı Dağıtımı ve İlgili Dönemin Sonuçlarına Göre Avans Kar Payı Dağıtımının Muhasebeleştirilmesi, (<https://www.ozdogrular.com/v1/content/view/20539/>, Erişim Tarihi:02.10.2024).
- Gündüz, Necmettin (2015), Kar Dağıtımı ve Muhasebeleştirilmesi, Vergi Raporu Dergisi, Sayı: 195, Aralık, 29-68.
- Meydancı, Burak (2023), Türk Ticaret Kanunu'na Göre Anonim Şirketlerde Kar Payı Dağıtımı, Muhasebe ve Finansman Dergisi, Temmuz (99), 129-148.
- Özer, Umut (07.02.2020), Kar Payı Avansı Hakkında Bilinmesi Gerekenler, (<https://www.muhasetr.com/>, Erişim Tarihi:01.10.2024).
- Resmî Gazete (9 Ağustos 2012), Kar Payı Avansı Dağıtımı Hakkında Tebliğ, Sayı:28379.
- Temür, Çağlar Deniz ve Bozdirik, Burçak (2018), Avans Kar Payı Dağıtımı ve Transfer Fiyatlandırılması Yönünden Değerlendirilmesi, Vergi Dünyası Dergisi, Sayı:441, Mayıs, 149-155.
- Yılmaz, Erdal (2014), Halka Açık Olmayan Sermaye Şirketlerinde Kar Payı Avansının Dağıtılması, Muhasebeleştirilmesi ve Vergilendirme Boyutu, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi, Cilt 7, Sayı 1, 17-30.